

vexilologie

120

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

vexilologie

128

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Michail Vladimirovič Revnivceev

VLAJKY A ZNAKY KRAJŮ, OBLASTÍ A AUTONOMNÍCH OKRUHŮ RUSKA (4. část)

Altajský kraj

Rusové nazývali v 16. - 18. století Altaj (z turkického *altun tau* – tj. zlatá hora) Kolyvanskými horami. Car Petr I. Veliký vypravil r. 1715 vojenskou expedici k řece Irtyš a jezeru Zajsan. K získání jižních částí Sibíře napomohla výstavba tzv. Hornoirtyšských pevností a opevněných kozáckých linií – Nové, Kolyvanské a Kuzněcké v letech 1716-1720. Pod ochranou těchto linií, jež měly zabránit nájezdům Kazachů, Džungarů a Nogajců, vznikla početná sídla ruských přestěhovalců. V r. 1723 byla při Kolyvanském jezeře objevena naleziště mědi a stříbra, blízko kterých postavil Nikita Děmidov první důl na měď – Kolyvanský důl. Ten r. 1731 stál u zrodu dnešního města Barnaulu. Doly rodiny Děmidovových přešly r. 1746 do majetku carské vlády a byly zahrnuty do zvláštního Altajského (do r. 1831 zvaného Kolyvansko-voskresenského) důlního okruhu.

Když byla r. 1804 zřízena Tomská gubernie, její součástí se stal jako tzv. Altajský újezd i dosavadní Altajský důlní okruh. Dne 8. (20.) 5. 1846 byl schválen znak Altajského újezdu a města Barnaul: *Štít je rozdělen na dvě části: v horní, menší je na zeleném poli znak tomský* (tj. bílý kůň), *ve spodní, větší – na světle modrém poli uprostřed kopců horniny kouřící vysoká pec* (**obr. 1**) (1). Byl to první případ použití heraldického dělení štítu na hlavu (horní, menší pole) a zbývající část štítu u ruského znaku. Do té doby se štíty dělily vodorovně na poloviny.

V květnu 1917 byla z altajského, bijského a zmejnogorského újezdu Tomské gubernie vytvořena nová Altajská gubernie se střediskem Barnaulem. Dne 1.6.1922 byla

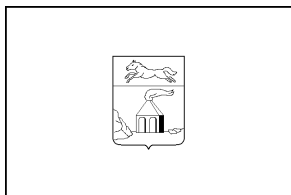
v horách Altaje v její jižní části založena Ojrotská autonomní oblast (od r. 1948 Hornoaltajská autonomní oblast). Spolu s Jenisejskou a Tomskou gubernií byly v květnu 1925 i Altajská gubernie a v jejím rámci i Ojrotská autonomní oblast zahrnuty do obrovského Sibiřského kraje, který sestával z 57 okruhů a jehož střediskem byl

Obr. 1

Novosibirsk. V červenci 1930 byl tento celek rozdělen na dva kraje – Východosibiřský (se střediskem v Irkutsku) a Západosibiřský, spravovaný z Novosibirska. Dne 28.9.1937 byl dosavadní Západosibiřský kraj rozdělen na Novosibirskou oblast a Altajský kraj se střediskem v Barnaulu. Do něj byla navíc začleněna i Ojrotská autonomní oblast, a proto dostal statut kraje a nikoliv oblasti. Zákonem RSFSR byly 3.7.1991 přetvořeny dosavadní autonomní oblasti ve svazové republiky v rámci RSFSR, mezi nimi se i Hornoaltajská autonomní oblast změnila v Hornoaltajskou SSR (od 8.2.1992 Hornoaltajská republika, od 7.5.1992 Altajská republika).

Dne 16. 11. 1995 přijala Barnaulská městská дума svým rozhodnutím č. 169 Statut města Barnaulu, v jehož 6. článku je obsažen popis městského znaku. Znak je totožný se znakem, který byl městu přiznán v r. 1846, přičemž hlava štítu je oddělena od ostatního pole úzkým zlatým proužkem a stejným proužkem je po svém obvodu orámován i celý štít. V tom se projevuje praxe považovat znak především za odznak, rozšířená v SSSR v letech 1960-1990.

Obr. 2

Altajského kraje“. Ten přijala svým usnesením č. 175 Rada lidových poslanců kraje dne 30.5.2000. Představitel Administrace kraje A.A. Surikov jej podepsal 1.6.2000. V článku 1 tohoto zákona je obsažen neheraldický popis krajského znaku, navíc i špatně rusky. Tvoří

Obr. 3

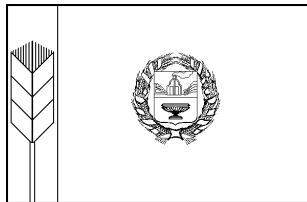
nesprávný popis vlajky obsahuje 1. článek zákona, který říká, že vlajku Altajského kraje tvoří červený list o poměru stran 1:2 se svislým modrým pruhem při žerdi, jehož šířka odpovídá šestině délky listu. Na pruh je položen žlutý stylizovaný klas. Uprostřed listu vlajky se nachází v barevném provedení znak Altajského kraje (**obr. 4**).

Dne 25.8.1998 přijala Barnaulská městská дума svým rozhodnutím č. 295 „O vlajce města Barnaulu“ vlajku. Vlajkou Barnaulu je světle modrý list o poměru stran 2:3, jehož barva symbolizuje řeku Ob, krásu a velikost města. Uprostřed vlajky se nachází městský znak, jehož výška odpovídá třetině šířky vlajky (**obr. 2**) (2).

Vysoká pec z městského znaku Barnaulu z r. 1846 byla umístěna i do znaku Altajského kraje, který byl zaveden zákonem Altajského kraje č. 27-ZS „O znaku Altajského kraje“. V horní světle modré se nachází stříbrná kouřící vysoká pec z 18. století, v červeném spodním poli je vyobrazena kolyvanská „Carevna váz“ nazelenalé barvy (přirozené barvy zeleného jaspisu), uložená v petěrberské Ermitáži. Štít je obklopen věncem ze zlatých pšeničných klasů, ovnutých blankytně modrou stuhou (**obr. 3**).

Tento znak je položen doprostřed vlajky kraje, zřízené zákonem Altajského kraje č. 37-ZS „O vlajce Altajského kraje“, který 4.7.2000 schválila místní Rada lidových poslanců svým usnesením č. 210. O dva dny později zákon podepsal první zástupce nejvyššího představitele Administrace kraje N.A. Čertovoj. Vexilologicky

Z úředního popisu v daných zákonech vyplývá následující symbolika barev a figur znaku a vlajky kraje: červená představuje důstojnost, statečnost a odvahu, modrá vznešenost, pšeničné klasy symbolizují zemědělství – hlavní odvětví ekonomiky kraje (3). Je evidentní, že vzorem pro vlajku Altajského kraje, stejně jako pro vlajku Kemerovské, Kostromské, Vladimírské a Voroněžské oblastí, se stala státní vlajka RSFSR z let 1954-1991. Ve znaku je vyobrazena „Carevna váz“, která je vystavena v Ermitáži v St. Petěrburgu. Tato váza je 2,5 m vysoká, její průměr dosahuje 5 metrů a váha 19 200 kg. Byla vyrobená v průběhu osmi let (1825-1833) z jednoho kusu zeleného jaspisu v Kolyvanské kamenicko-brusičské továrně (4).

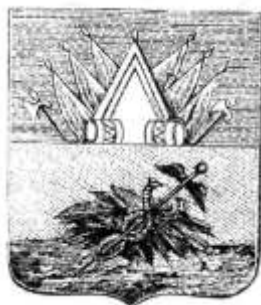

Obr. 4

Krasnojarský kraj

V r. 1619 bylo při osidlování Sibíře ruskými přesídlenci založeno jenisejské hradisko a o devět let později, r. 1628, i hradisko Krasnyj Jar, pojmenované podle červené barvy slínového jílu na březích řeky Kače. Tato města spadala nejprve do Tobolské provincie Sibiřské gubernie, ustavené r. 1708 carem Petrem I., v r. 1724 byla Tobolská provincie rozdělena na tři, z nichž jedna byla i Jenisejská se střediskem ve městě Jenisejsk.

Když 17. (28.) 3. 1785 carevna Kateřina II. Veliká udělila znaky Tobolskému místodržitelství a jeho oblastem, jednou z nich byla i Jenisejská oblast. Jejím znakem, stejně jako znakem Jenisejského újezdu a samotného města Jenisejsk, se stal štít s tímto vyobrazením: *Ve zlatém poli svazek různých zvířecích kůže, na kterých leží Merkurova hůl na znamení toho, že v tomto městě bývá hlavní obchod kožešinami, ke kterému se sjíždějí kupci z různých míst* (obr. 5) (5).

Obr. 5

Když byla r. 1804 vytvořena vyčleněním z Tobolské gubernie (od r. 1796) Tomská gubernie, jedním z jejích újezdů se stal i Krasnojarský újezd. Dne 20.3. (1.4.) 1804 mu byl udělen znak, který se stal i znakem samotného města Krasnojarsk: *štít vodorovně rozpuřený; v horní polovině tomský znak (bílý kůň na zeleném poli), v dolní na stříbrném poli na zemi zleva vyobrazená červená hora* (obr. 6) (6). Tomský znak se objevil i v horní části štítu Jenisejského újezdu a města Jenisejska, přičemž vyobrazení spodní části i popis z r. 1785 zůstaly nezměněny (obr. 7) (5). V r. 1822 byla z Tomské gubernie vyčleněna nová Jenisejská gubernie se střediskem v Krasnojarsku (7).

Obr. 6

Znak Jenisejské gubernie byl schválen 23.11. (5.12.) 1851 a stal se erbem i Krasnojarského újezdu a města Krasnojarsk: *Na červeném poli vyobrazen zlatý lev stojící*

na zadních tlapách, který nese v předních tlapách zlatý srp a zlatou lopatu. Štít je završen zlatou imperátorskou korunou (**obr. 8**) (6). Znak gubernie získal 5. (17.)7.1878 jednotné honosné kusy – jako ostatně i další gubernie Ruské říše – imperátorskou korunu a věnec ze zlatých dubových listů, propletených světle modrou stuhou Řádu sv. apoštola Ondřeje Prvozvaného – nejvyššího řádu říše. Přitom došlo k nepatrné úpravě kresby figur ve znacích a k upřesnění jejich popisu. U znaku Jenisejské gubernie došlo k následující úpravě: Na červeném štítě zlatý lev s blankytnýma očima a jazykem a černými drápy, držící v pravé tlapě zlatou lopatu a v levé tlapě zlatý srp (**obr. 9**) (8).

První vlajkou, která se používala v Jenisejské gubernii, byl žlutý trojúhelníkový plamen s červenou routou, který byl 29. 8. 1924 zřízen pro plavidla Jenisejského podniku říční paroplavby. V horním žlutém trojúhelníku byl vyobrazen červený emblém srpů a

Obr. 7

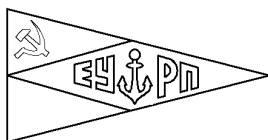
Obr. 8

Obr. 9

kladiva, zatímco v červené routě to byla bílá kotva se zkratkou názvu společnosti v ruštině ЕУПІІ (**obr. 10**) (9).

V květnu 1925 byly Jenisejská, Tomská a Altajská gubernie spolu s Ojrotskou autonomní oblastí zahrnuty do velkého Sibiřského kraje, sestávajícího z 57 okruhů. V červenci 1930 byl tento kraj rozdělen na dva: Východosibiřský a Západosibiřský. Dne 7.12.1934 byly z částí Západosibiřského i Východosibiřského kraje vytvořeny Omská oblast a Krasnojarský kraj. Do něj byly ze Západosibiřského kraje převedeny Chakaská autonomní oblast (a proto se začal Krasnojarský kraj

Obr. 10

nazývat „krajem“ a nikoliv „oblastí“) a 10 okresů bývalých okruhů Ačinského a Minusinského. Z Východní Sibiře pak do nového celku připadlo 24 okresů bývalých okruhů krasnojarského a kanského, jakož i Tajmyrský (Dolgano-něnecký) a Evenský národnostní okruh. K 3.7.1991 byla z Krasnojarského kraje zákonem RSFSR vyčleněna Chakaská autonomní oblast, která nabyla statutu Chakaské SSR v rámci RSFSR (od 23.1.1992 Chakaská republika).

Krasnojarský městský znak z r. 1851 se stal předlohou současného znaku, schváleného správou města Krasnojarsku 28.11.1994 jejím usnesením č. 910. Tvoří jej červený štít se stylizovaným zlatým lvem, stojícím na zadních nohách, který svírá v předních tlapách zlatý srp a lopatu. Štít je lemován úzkým zlatým proužkem (**obr. 11**). Tento městský znak byl položen doprostřed listu městské vlajky, schválené usnesením č.

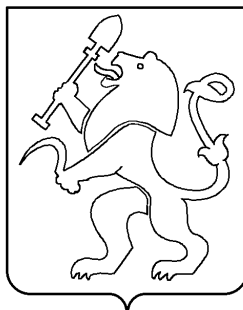
1160 správy města ze 14.12.1995. Její list (3:5) je rozdělen na čtyři obdélníková pole, oddělená od sebe úzkými žlutými proužky, jejichž šířka odpovídá 1/30 šířky vlajky. Horní žerďové a dolní vlajčí pole jsou červené barvy, zbývající jsou modrá. Doprostřed vlajky je položen městský znak, jehož výška se rovná polovině šířky vlajky, se žlutým lemem širokým 1/30 šířky listu (**obr. 12**) (10).

Dne 16.4.2002 vstoupil publikováním v novinách *Krasnojarskij rabočij* z 15.4.2000 č. 70 (23974) v platnost zákon Krasnojarského kraje č. 10-701 z 27.3.2000 „O vlajce Krasnojarského kraje“. Podle jeho čl. 2, *vlajku Krasnojarského kraje tvoří pravoúhlý červený list, do jehož středu je vložen krajský znak; výše znaku představuje 1/5 výšky listu. Poměr šířky listu k jeho délce je 2:3*“ (**obr. 13**) (11).

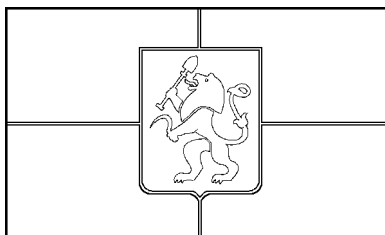
Znak Krasnojarského kraje byl určen rok předtím, když 28.3.1999 nabyl účinnosti zákon Krasnojarského kraje č. 5-296 „O znaku Krasnojarského kraje“ z 12.2.1999. Stalo se tak jeho úředním zveřejněním v novinách *Krasnojarskij rabočij* z 27.3.1999 č. 56-57 (23711-23712) (12). Heraldicky nesprávný popis znaku se objevuje ve článku 2 tohoto zákona. Je na něm vyobrazen stojící zlatý lev se zlatou lopatou a srpem na červeném štítě, v němž je napravo od středu položen světle modrý kůl, lemovaný z obou stran úzkými zlatými proužky. Štít je lemován zlatými snítkami dubu (vpravo) a cedru (vlevo), svázanými světle modrou stuhou. Nad štítem se nachází zlatý podstavec se třemi malými štítky – dvěma zlatými (vpravo a uprostřed) a jedním stříbrným (vlevo) se svisle položenými řadovými stužkami (13). Na dvou zlatých štítcích jsou položeny stužky Leninova řádu, kterými byl Krasnojarský kraj vyznamenán v letech 1956 a 1970. Přes levý stříbrný štítek se vine stužka Řádu Říjnové revoluce, který byl udělen městu Krasnojarsk r. 1978 (**obr. 14**) (14).

Podle oficiálního výkladu, který je přiložen k textu zákona, představuje lev moc, odvahu, chrabrost a velkorysost, lopata a srp symbolizují úrodnost a bohatství přírodních zdrojů, lazurový (světle modrý) kůl připomíná řeku Jenisej a cedrová větve je symbolem Sibíře.

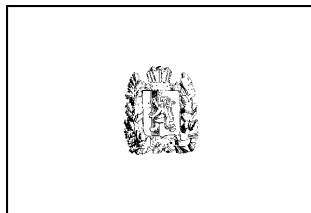
Autorem znaku je Valerij Grigorjev (1939-1999), jehož návrh zvítězil v soutěži a byl doporučen ke schválení Zákonodárným shromážděním Krasnojarského kraje (15). V březnu 1996 vytvořili poslanci shromáždění komisi, která měla zorganizovat soutěž o nejlepší návrh krajského znaku a vlajky. Ve dvou kolech soutěže bylo představeno celkem 140 návrhů znaku a 137 návrhů vlajky. Obyvatelé kraje mohli vyjádřit svůj názor na předložené návrhy, pokud navštívili jejich výstavu v Domě Svazu umělců. V září 1997

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

schválilo Zákodárné shromáždění vybrané návrhy a poslalo je k heraldické expertíze Heraldické radě prezidenta Ruské federace (16).

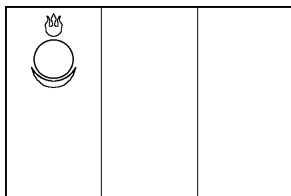

Obr. 14

Aginský burjatský autonomní okruh

Vlajka přijatá v roce 1996, o níž jsme informovali ve *Vexilologii* č. 120, s. 2245, se dostala do rozporu s ustanoveními článku 8 federálního ústavního zákona č. 2-FKZ O státní vlajce Ruské federace z 25.12.2000, který stanoví, že „se státní vlajka Ruské federace nemůže použít jako motiv vlajek subjektů federace“. Zákonem Aginského burjatského autonomního okruhu č. 205-ZAO ze 6.7.2001 proto došlo k úpravě popisu vlajky okruhu, jak je uveden v článku 7 zákona č. 1 O znaku a vlajce Aginského burjatského autonomního okruhu z 29.11.1996.

Jeho nový text říká, že vlajkou okruhu je obdélníkový list rozdělený na tři stejné svíslé pruhy – odleva modrý, žlutý a bílý. V levém horním rohu je umístěn uprostřed modrého pruhu symbol sojombo, jehož vrcholek je vzdálen od horního okraje listu $1/20$ šířky vlajky. Žluté sojombo – symbolické vyjádření hořícího plamene jako zdroje lidského života – je vysoké $1/3$ a průměr jeho kruhu odpovídá $1/6$ šířky vlajky. Poměr šířky vlajky k její délce je 2:3 (obr. 15). Nová redakce zákona o vlajce a znaku autonomního okruhu nabyla účinnosti 28.8.2001, kdy byla úředně zveřejněna v novinách *Aginskaja pravda* č. 101-102. Autorem nové vlajky je obyvatel vesnice Tantanaj Duldurginského okresu Bato Galsanovič Dampilon. V současné době probíhá soutěž na vytvoření nového znaku tohoto autonomního okruhu (17).

Obr. 15

Nová vlajka zcela opakuje vlajku Burjatské republiky (viz *Vexilologie* č. 88, s. 1726) s tou výjimkou, že barevné pruhy jsou umístěny svíslé a mají stejnou šířku. Do r. 1937 byl totiž Aginský burjatsko-mongolský národnostní okruh součástí Burjatsko-mongolské autonomní SSR jako její aginský ajmak.

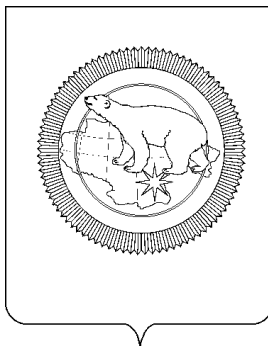
Oficiální symbolika vlajky (18) tvrdí, že modrá barva (burjatsky *chuche*) symbolizuje věčnost, svobodu, čistotu přírody, úctu, dobré vztahy, mír a soulad mezi lidmi. Proto se váženým hostům a starším nabízí na znak hluboké vážnosti a úcty, požehnání, štěstí a přání dlouhého života modrá hedvábná šerpa *chadak*. Také z dávné minulosti je známo, že pokud si znepřátelené mongolské kmeny vyměňovaly modré *chadaky*, znamenalo to nastolení příměří a míru na rodných stepích na dlouhou dobu. Neméně si považovaly národy mongolské jazykové skupiny žluté barvy (burjatsky *šara*), která ve spojení s modrou představovala jednotu nebe a Země a celého vesmíru. Známý burjatský vědec Dorži Banzarov psal, že Mongolové považovali nebe za mužský prvek, zatímco Země za prvek ženský. První daruje život a druhý mu dává formu. Tak vznikla myšlenka jednoty a vzájemného propojení vesmíru, nebe, Země a všech přírodních jevů, hlásaná buddhistickou filozofií. Žlutá je rovněž barvou lámaistického náboženství. Bílá barva (burjatsky *sagaan*) je považována za symbol poctivosti, čistoty úmyslů, blahobyti,

bohatství, jakož i barvu mléčné stravy, která stála u zrodu jediného svátku mongolských národů zvaného *Sagaalgan* a představuje počátek všeho nového a čistého. Sojombo je pro Mongoly symbolem ohně a hořícího plamene, kterého považují za zdroj života a symbol očisty a jemuž prokazují hlubokou úctu.

Čukotský autonomní okruh

Se zpožděním více než 6 let po přijetí vlajky (19), jejíž autorkou je A.A. Dallakjanová, byl schválen také znak Čukotky. Dne 27.11.2000 podepsal guvernátor Aleksandr A. Nazarov zákon Čukotského AO č. 51-OZ „O znaku Čukotského autonomního okruhu“, schválený dumou okruhu 14.9.2000. Zákon nabyl účinnosti 1.11.2000.

V článku 3 tohoto zákona se uvádí neheraldický popis znaku – je to fialový heraldický štít, v jehož středu je světle modré kruhové pole, ohraničené stříbrným prstencem s 87 paprsky. Do kruhu je vepsána červená kružnice, přes kterou je položena zlatá silueta území Čukotského AO (s vyznačenými poledníky a rovnoběžkami) a s červenou osmicípou hvězdou, která na něm označuje místo, kde se nachází administrativní středisko okruhu, město Anadyr; hvězda má podobu větrné růžice. Na mapě okruhu je kráčející stříbrný medvěd bílý (*Ursus maritimus*) se zdviženou hlavou. Čukotské jméno medvěda je *umka* (**obr. 16**).

Obr. 16

Příloha č. 1 zákona nazvaná „Symbolika Čukotského autonomního okruhu“ vysvětluje, že fialová barva štítu představuje prastarou moudrost a klidnou rozhodnost povahy Seveřanů a dlouhou polární noc, panující nad čukotskou tundrou po většinu časti roku. Bílý medvěd je tradičním symbolem regionu a vyjadřuje příslib síly a moci autonomního okruhu. Zlatá barva, ve které je proveden obrys území okruhu, je barvou životní činnosti a připomínkou zlata – hlavního přírodního bohatství Čukotky. Červená hvězda představuje Polárku, jejichž 8 paprsků symbolizuje jednotu osmi okresů okruhu s městem Anadyrem, nepřemožitelnou pevnost ducha obyvatel Severu a jejich lásku k životu. Světle modrá barva kruhového pole označuje čistotu úmyslů a šlechetnost, věrně zobrazuje bezmezné prostory Tichého a Severního ledového oceánu, omývající Čukotský poloostrov, a neopakovatelnou osobitost fauny mořských hlubin. Červená kružnice připomíná severní polární kruh a zvláštní polohu okruhu, který je hraničním územím severovýchodu Ruské federace. Stříbrný prstenec s paprsky je symbolem polární záře a bílého ticha čukotské tundry v zimě (20).

Autorkou návrhu znaku je členka Svazu umělců Ruska Larisa Aleksandrovna Tamsenová (1956) z Moskvy, která je vedoucí oddělení architektury a urbanistiky Správy anadyrského okresu a je laureátkou mnoha mezinárodních soutěží v sochařství z ledu.

Jamalsko-něnecký autonomní okruh

Předkové současných Něnců (21) byli v průběhu prvního tisíciletí vytlačeni Ugry, Huny a Turky z podhůří Altajských a Sajanských hor a později i od řeky Tobol a Irtyš do tundry za polárním kruhem. Do konce 14. století si je podrobila společenství Ostjaků (Chantů), z nichž nejsevernější zahrnovalo území nynějšího AO a mělo středisko

v Puliovat-vaše. (Rusové je nazývali Obdorským knížectvím podle komského výrazu „Obdor“, což znamená břeh řeky Ob.)

V letech 1465 až 1485 sem vpadla moskevská vojska a na místech ostjacksých osad Sumgut-vaš a Puliovat-vaš byly vybudovány pevnosti Berezov a Obdorsk. Území Něnců a severních Chantů zvané Obdorje bylo připojeno k ruskému státu (22).

Obr. 17

1672 a na velkou státní pečeť z devadesátých let 17. století (**obr. 18**) (25). Tuto kresbu použil první ruský heraldik hrabě Francisco de Santi v letech 1722-1723 při tvorbě návrhu státního znaku Ruska. V r. 1800 se stala součástí neschváleného velkého státního znaku a Obdorskou zemi symbolizovalo stříbrné pole s černou liškou (26).

Obr. 18

s červenými očima a jazykem (**obr. 21**). Podle čl. 7 tohoto nařízení se znak „používá i v podobě vlajky. Přitom se na bílém listu (odpovídajícím stříbrnému poli štítu znaku) nachází černá liška obrácená hlavou k žerdi. Poměr stran listu je 2:3.“ (30)

Podobně jako u ostatních národnostních okruhů a autonomních oblastí SSSR ani Jamalsko-něnecký národnostní okruh (31) neměl svou vlajku ani znak. Ustaven byl nařízením Prezidia Všeruského ústředního výkonného výboru z 10.12.1930 pod č. 430/s a s názvem „O organizaci národnostních společenství v oblastech osídlených malými národnostmi Severu“ (32) v rámci Uralské oblasti (33).

Už v letech 1554-1555 se název Obdorská země objevil v titulu ruských carů v podobě „car a velekněz obdorský, kondinský, ... a panovník všech sibiřských a severských zemí...“ (23). Na reverzu velké státní pečeti cara Ivana IV. Hrozného (1547-1584) z r. 1577 byla mezi 24 územními emblémy i obdorská pečeť, tvořená vyobrazením běžícího kožešinového zvířete (**obr. 17**) (24). Vyobrazení běžící lišky se dostalo do „Tituláře“ z r.

Jako symbol jedné části carského titulu byl znak Obdorské země s konečnou platností utvořen v letech 1855 až 1856 ruským heraldikem Bernhardem Koehnem (1817-1886) a schválen majestátem 8. (20.) 12. 1856 (**obr. 19**) (27). Byl včleněn do společného štítu severovýchodních oblastí, který byl v dolní části u žerdi státního praporu a ve velkém státním znaku ruské říše z let 1857-1917 (28).

Ve skutečnosti však tento znak byl málo znám a jako symbol území se nikdy neužíval. Berezovský újezd Tobolské gubernie, jehož větší část ležela na území současného AO, měl v letech 1785 až 1917 mluvící znak tvořený třemi břízami ve stříbrném poli (**obr. 20**) (29). Samotný Obdorsk však žádný znak neužíval.

Až 18.2.1998 bylo rozhodnutím č. 78 starosty města Salechard, hlavního města autonomního okruhu, potvrzeno Nařízením o znaku města Salechardu, kterým se stal stříbrný štít s černou kráčející liškou

Poté, co byla 17.1.1934 zrušena Uralská oblast, existoval od 17. 1. do 7. 12. 1934 Jamalsko-něnecký národnostní okruh společně s Ostjacksko-vogulským národnostním okruhem (od 23.10.1940 Chantsko-mansijský národnostní okruh) v rámci efemérní Obsko-irtyšské oblasti. V letech 1934 až 1944 byl součástí Omské oblasti a 14. 8. 1944 byl

Obr. 19

Obr. 20

Obr. 21

včleněn do nové Tjumeňské oblasti (34). V souladu s Ústavou SSSR z r. 1977 a Ústavou RSFSR z r. 1978 Jamalsko-něnecký okruh získal podobně jako ostatní národnostní okruhy statut autonomního okruhu.

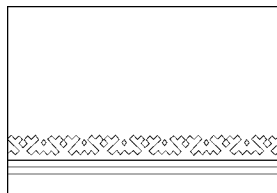
Administrace Jamalsko-něneckého autonomního okruhu nepotvrdila autoru tohoto příspěvku, že by se v říjnu 1990 okruhovú Rada lidových poslanců rozhodla přetvořit autonomní okruh v Jamalsko-něneckou autonomní republiku (35). Také zprávy O. I. Tarnovského o údadné modré „vlajce“ okruhu z června 1991 s bílou stylizovanou kresbou jeřába na červeném slunečním kotouči (obr. 22) jsou zcela nepodložené. Vlajka se svým designem podobá vymyšleným vlajkám Tajmyrského, Chantsko-mansijského a Evenského autonomního okruhu (36) a měla být nahrazena 21.5. 1992 další smyšlenou vlajkou tvořenou třemi vodorovnými pruhy, bílým, modrým a červeným, v poměru 2:1:1 (37).

Obr. 22

Dne 28. 11. 1996 přijala okruhovú státní дума usnesením č. 99 zákon č. 47 „O vlajce Jamalsko-něneckého autonomního okruhu“ a 9. 12. 1996 ho podepsal gubernátor okruhu Jurij Nějolov.

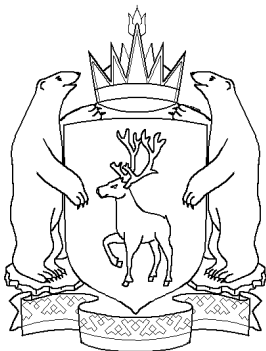
V článku 2 zákona je vlajka nevexilologicky popsána. Je to tmavě modrý list v poměru stran 2:3. Ve vzdálenosti jedné sedminy šířky vlajky od jejího dolního okraje je úzký vodorovný červený pruh široký 1/50 šířky vlajky. Nad ním ve vzdálenosti 1/50 šířky vlajky je bílý ornament „sobí roh“ vysoký 8/50 šířky vlajky a tvořený sedmi prvky (obr. 23).

Obr. 23

O tři roky později, 15. 12. 1999, přijala okruhovú státní дума usnesením č. 766 zákon č. 59-ZAO „O znaku Jamalsko-něneckého autonomního okruhu“ a 30. 12. 1999 ho podepsal gubernátor okruhu Jurij Nějolov.

Znak je pseudoheraldicky popsán v článku 3 a je tvořen modrým štítem se stříbrným polárním sobem (*Rangifer tarandus*) a se čtyřcípou stříbrnou hvězdou Polárkou. Výsady na paroží jsou však nakresleny chybně, protože u tohoto druhu sobů jsou pouze na zadní straně. Štít drží v bílých tlapách bílí medvědi (*Ursus maritimus*) stojící na zadních tlapách. Ani jejich kresba není bezchybná, protože na tlapách jsou vykresleny pouze tři drápy, ačkoliv medvědi mají mít pět drápů. Nad štítkem drží medvědi zvláštní zlatou korunu se sedmi ostrými trny a s modrým podšitím. Prostřední trn má tvar stylizované věžičky sloužící k těžení zemního plynu, z níž vychází zlatý trojplamen. Ten symbolizuje největší naleziště zemního plynu na světě, které se nachází právě v tomto autonomním okruhu. V dolní části znaku je stuha v barvách vlajky autonomního okruhu (**obr. 24**) (38).

Obr. 24

V bájesloví Něnců se spojuje bílý medvěd s donesením ohně člověku a s naučením ho, jak se používá střelecký luk. Pohanský něnecký nejvyšší bůh Num je „vlastníkem bohatství – stáda polárních sobů“. Jemu byl obětován bílý polární sob, donášený hlavou směřující na východ. Ani počet trnů koruny nebyl stanoven náhodně. V představách Něnců se nebe dělilo na sedm vrstev (v sedmé nejvyšší vrstvě sídlil bůh Num), podzemní svět se skládal ze sedmi ledových vrstev, duše člověka měla sedm životů a posvátným místem bylo sedm modřínů (tak se nazývá i město Labytngani na pravém břehu Obu naproti správnímu městu Salechardu) (39). Od r. 1998 jsou modřiny vedle sobí hlavy součástí jeho městského znaku Labytngani.

(Přeložil abr)

Komisko-permjacký autonomní okruh

Místním jménem Perm (40) se již od 11. stol.n.l. v ruských letopisech (a jako „Biarmlia“ v západoevropských, resp. „Beormes“ ve skandinávských pramenech) označuje rozlehlé území východně od řek Severní Dvina a Vjatka, obydlené původním ugrofinským obyvatelstvem, z něhož odvozují svůj původ dnešní Komi-Permjakové (41), příslušníci

Obr. 25

zvířetem Komi-Permjaků (43).

Permská země platila od 11. století daň feudální republice v Novgorodu, ve 13. století se dostala do závislosti na Rostovsko-suzdalském a Moskevském knížectví. Pravoslavný misionář svatý Štefan (Chrap) z Velkého Ustjugu založil r. 1379 staropermské písemnictví a začal kázat křesťanství mezi Komijci (Zyrjany). Roku 1382 založil na území tzv. Vyčegodského Permu (tj. jihozápadní část dnešní Republiky Komi)

samostatnou Permskou eparchii (episkopát) – osobitě „teokratické markrabství“ moskevských velkoknížat, kteří si na základě toho od r. 1449 osobovali titul „knížete permského“.

Moc permských episkopů se z Vyčegodského Permu rozšířila na jih od kopců Severních úvalů až po Parmu – tj. bažinatou jedlovou tajgu na horním toku řeky Kamy a jejích přítoků, která tvoří severní část dnešní Permské oblasti. Zde se ve 14. století zformovalo raně feudální územně-kmenové společenství Komi-Permjaků – Velký Perm se střediskem ve městečku Čerdyň. Moskevský velkokníže jmenoval r. 1451 svého správce (místodržitele) ve Velkém Permu, který zde r. 1462 dokončil christianizaci Komi-Permjaků (44).

Vyobrazení symbolu Permské země – krácejícího medvěda – bylo na konci 16. století vloženo do Velké státní pečeti Ivana IV. Hrozného z let 1577/1578 (**obr. 26**), r. 1626 bylo vyšito na pokrývku opěradla carského trůnu, objevuje se na heraldickém prapuru z let 1666-1678 atd. Krácející medvěd s evangeliem a vztyčeným křížem na hřbetě (**obr. 27**) byl zahrnut do prvního ruského erbovníku – rukou psaného Tituláře z r. 1672 – který uvádí kresby znaků všech knížectví a území, jejichž jména se objevují v carské titulatuře. Toto vyobrazení se spolu s emblémy Sibiřského carství a Vjatska objevilo r. 1710 na pečeti Sibiřské gubernie (**obr. 28**), vytvořené r. 1708 a zahrnující i Čerdynský újezd (do r. 1636 vévodství).

Obr. 26

Heraldickou podobu dal emblému Permské země první ruský heraldik a piemontský

Obr. 27

Obr. 28

Obr. 29

hrabě Francisco de Santi r. 1723, kdy připravoval vytvoření velkého znaku Ruské říše. Tvořil ji stříbrný krácející medvěd na červeném štítě (45). Santi umístil stříbrnou hlavu na červeném poli i na erb hrabat a baronů Stroganovských, který r. 1723 vytvořil jako jeden z nejstarších šlechtických znaků v Rusku. Jejich předci totiž ještě r. 1558 obdrželi žalobou napadnuté carské dekrety o držbě území Velkého Permu mezi řekami Kama, Jinva a Čusovaja (**obr. 29**) (46).

Kresba permského znaku z pera Franciska de Santi byla použita při navrhování praporů pluků ruské armády v letech 1727-1730 (**obr. 30**) (47) a navíc potvrzena carevnou Kateřinou II. 17.(28).7.1783 heroldovi A.A. Volkovovi jako znak Permského místodržitelství (od r. 1796 gubernie): *stříbrný medvěd na červeném poli, který nese*

evangelium ve zlaté vazbě a nad ním stříbrný kříž, které vyjadřují divokost povahy místních obyvatel a jejich kultivaci prostřednictvím přijatého křesťanství (obr. 31) (48).

Území současného Komisko-permjackého autonomního okruhu bylo začleněno do Čerdynského újezdu, v jehož znaku byl spodobněn los na červeném poli, který připomíná, že jeho obyvatelé se živí lovem zvěře a své daně platí losími kůžemi (obr. 32) (49). Dne 3.11.1923 vytvořila Permská gubernie spolu s Jekatěrinburskou, Čeljabinskou a Tjumeňskou gubernií Uralskou oblast, sestávající z 15 administrativních okrsků. Dne 26.2.1925 byla z jejího Hornokamského okrsku vydělena západní část s převládajícím komi-permjackým osídlením a přeměněna na první národnostní okruh RSFSR – Komisko-permjacký (50).

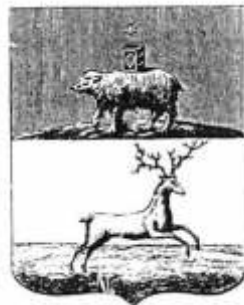
Jmenovitě v povodí řeky Jinva se nachází legendární středisko staropermského

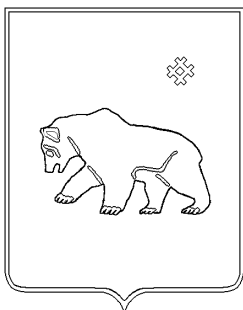
Obr. 30

Obr. 31

Obr. 32

Obr. 33

kmene Kudymů – „město Kudyma“, tedy Kudymkar, údajně založený mýtickým hrdinou komi-permjackého národního eposu Medvědem Kudymem (Kudym-oš), který měl naučit příslušníky tohoto národa zacházet s ohněm, tavit železo, používat střelecký luk, sít obilí a lovit losy (51).

Když došlo 17.1.1934 k rozdělení Uralské oblasti, byl Komisko-permjacký národnostní okruh začleněn do Sverdlovské oblasti a po jejím rozdělení 3.10.1938 se stal součástí Permské oblasti (52). V souladu s Ústavou SSSR z r. 1977 a Ústavou RSFSR z r. 1978 získal podobně jako ostatní národnostní okruhy, statut okruhu autonomního.

Výkonný výbor kudymkarského Městského sovětu lidových zástupců přijal 14.7.1983 usnesení č. 159,

kterým schválil znak města Kudymkaru podle návrhu vedoucího výtvarníka Komisko-permjackého okruhového divadla dramatu Dmitrije Sergejeviče Jevstignějeva – na světle modrém štítu realisticky provedený zlatý medvěd mezi stylizovanými zlatými větévkami jedle a pšeničnými klasy, svázanými červenou stuhou ozdobenou zlatým ornamentálním prvkem. V červené hlavě štítu se nacházel název města КУДЫМКАР provedený zlatými stylizovanými písmeny (53). Městský znak Kudymkaru byl změněn po přijetí znaku autonomního okruhu – dne 26.9.1997 přijala městská дума usnesení č. 71, které stanovilo, že znakem je „stříbrný štít se světlemodrým okrajem a červeným kráječícím medvědem

uprostřed; v levém horním rohu štítu světlemodrá *perna* (kříž). Medvěd symbolizuje víru v budoucnost a duševní a fyzickou sílu, je znakem důstojenství, míru, sousedské vzájemnosti a čistoty úmyslů. Je hlavní postavou i nejrozšířenějším činitelem komi-permjackého národního eposu“ (**obr. 33**). Autorem znaku je výtvarník V.N. Oňkov (54).

Ústava Ruské federace z r. 1993 stanovila, že i Komisko-permjacký autonomní okruh se stal rovnoprávným subjektem federace; zůstal však součástí Permské oblasti, se kterou v letech 1992 a 1996 uzavřel dohody o delimitaci pravomocí nad podřízenými subjekty.

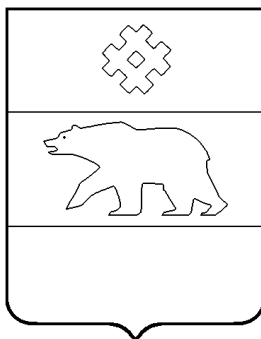
A třebaže článek 14 Stanov okruhu, přijatých ještě 19.12.1994, předpokládal, že „národními symboly Komisko-permjackého autonomního okruhu jsou znak, vlajka a hymna, stanovené okruhovým zákonem“ (55), do února 1996 k přijetí znaku ani vlajky nedošlo a oznámení O.I. Tarnovského o údajných vlajkách, přijatých 5.11.1991, resp. další 29.11.1991, je zcela smyšlené. První „vlajka“ měla sestávat ze tří vodorovných pruhů (modrý, světlezelený a bílý o poměru šířek 1:2:1), zatímco druhá ze tří vodorovných pruhů (bílý, světlezelený a světlemodrý) s červeným ornamentálním prvkem v podobě písmene W v horním rohu. Stejně tak je smyšlenkou Tarnovského zpráva o vlajce Permské oblasti z r. 1991 (bílá, červená a hnědá) (56).

Poté, co byly 24.2.1996 úředně publikovány v okruhových novinách *Parma* č. 38 (18474), nabyly účinnosti zákony č. 9 „O znaku Komisko-permjackého autonomního okruhu“ a č. 10 „O vlajce Komisko-permjackého autonomního okruhu“, které 12.2.1996 přijalo Zákonodárné shromáždění okruhu a 19.2.1996 podepsal nejvyšší představitel místní správy Nikolaj Polujanov.

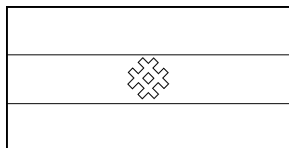
Znakem autonomního okruhu je heraldický štít rozdělený břevnem na tři stejná pole – červené, stříbrné a světle modré. Uprostřed červeného břevna se nachází stříbrná *perna* (kříž) – charakteristický prvek komi-permjackého lidového ornamentu. Uprostřed stříbrného břevna je červená stylizovaná silueta medvěda hnědého (*Ursus arctos*) (**obr. 34**). List vlajky autonomního okruhu tvoří tři vodorovné pruhy – červený, bílý a světle modrý – s červenou *pernou* uprostřed bílého pruhu (**obr. 35**).

Zákon č. 10 z 19.2.1996 předpokládal poměr stran listu 2:3, avšak zákon č. 26 ze 14.7.1997 „O změnách zákona Komisko-permjackého autonomního okruhu O vlajce Komisko-permjackého národnostního okruhu“ změnil poměr šířky vlajky k její délce na 1:2. Podle oficiálních informací o znaku a vlajce okruhu se uvádí, že červená, bílá a světle modrá barva jsou charakteristickými znaky způsobu života Komi-Permjaků a jejich folklóru. Bílá a světle modrá barva převládají na jejich tradičním oděvu a červená slouží k ozdobě oděvu i domů Komi-Permjaků. *Perna* – kříž zvaný i jako „kodzub“ (tj. hvězda) je typickým prvkem komi-permjackého lidového ornamentu symbolizujícím věčnost a ušlechtilé ideály.

Autory znaku a vlajky jsou A.M. Bělavin, odbornice na místní ornamentalistiku G.N. Klimovová a výtvarník V.N. Oňkov (57). Z hlediska volby barev a jejich uspořádání

Obr. 34

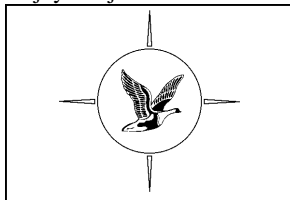
Obr. 35

koreluje vlajka Komisko-permjackého autonomního okruhu s vlajkami Mordvinska, Marij Elu a Udmurtska, zdůrazňující tak příslušnost jejich státotvorného obyvatelstva (tj. Komi-Permjaků, Mordvinů, Marijců a Udmurtů) k ugrofinské etnické skupině.

Tajmyrský (Dolgano-něnecký) autonomní okruh

Více než dva roky poté, co byl 25.3.1998 schválen znak Tajmyrského (Dolgano-něneckého) autonomního okruhu (58), byla přijata i vlajka tohoto severského AO, jediného subjektu Ruské federace, jehož území se rozkládá zcela za severním polárním kruhem.

Duma okruhu schválila 23.5.2000 svým usnesením č. 4-053 P „Nařízení o vlajce Tajmyrského (Dolgano-něneckého) autonomního okruhu“, jehož článek 2 obsahuje popis vlajky. Ta je odvozena od znaku okruhu a na jeho světle modrém listu (2:3) nese - tak jako

Obr. 36

na znaku – k vlajčímu okraji listu letící bernešku rudokrku (*Branta ruficollis*) s červenou hlavou a hrudí a černo-bílým peřím na ostatním těle. Berneška je uprostřed bílého kruhového pole o průměru rovném polovině šířky listu, z něhož vycházejí dva svíslé a dva vodorovné úzké bílé paprsky (obr. 36).

Symbolika vlajky odpovídá výkladu znaku, jehož autor Vladimir Taranč je i autorem vlajky autonomního okruhu. Vlajka Tajmyrského AO byla 11.1.2001 zanesena do Státního heraldického rejstříku Ruské federace (59).

Literatura a poznámky:

- (1) Gerby gorodov, gubernij, oblastěj i posadov Rossijskoj Imperii, vněsennyje v Polnoje Sobranije zakonov s 1649 po 1900 god, Reprint dfla z r. 1900 sestaveného P.P. von Vinklerem, Moskva 1990 (dále jen „Vinkler“), s. 10.
- (2) Statut města Barnaulu a autentickou kopii rozhodnutí Barnaulské městské dумы s barevným vyobrazením vlajky autorovi zaslala vedoucí aparátu Barnaulské městské dумы V.G. Ljakiševová.
- (3) Xerokopii autentických textů zákonů s barevným vyobrazením znaku a vlajky laskavě poskytla předsedkyně ústavně-právního výboru Administrace Altajského kraje E.A. Zinkovová v dopise č. 415 z 27.2.2001 na autorovu žádost.
- (4) Gerasimov Jurij, Žizň v kamně, *Nězavisimaja gazeta – Regiony* č. 5 z 30.1.2001, s. 5.
- (5) Vinkler, op. cit., s. 52.
- (6) Tamtéž, s. 76.
- (7) V r. 1822 byla celá Sibiř, východně od Uralu až k Tichému oceánu, rozdělena na dvě generální gubernátorství: Zápososibirské a Východosibirské. Do Zápososibirského generálního gubernátorství se střediskem v Tobolsku (r. 1839 bylo středisko generálního gubernátorství přeneseno do Omska) patřily Tobolská a Tomská gubernie, jakož i Omská oblast. V r. 1868 byla vytvořena Akmolinská oblast. Jenisejská a Irkutská gubernie a Jakutská oblast tvořily Východosibirské generální gubernátorství, jehož střediskem byl Irkutsk. Zápososibirské generální gubernátorství bylo zrušeno r. 1880 a Tobolská a Tomská gubernie podléhaly bezprostředně ústřední moci v Sankt-Petěrburgu. Východosibirské generální gubernátorství bylo rozděleno na Irkutské generální gubernátorství (zahrnovalo

Jenisejskou a Irkutskou gubernii, Jakutskou oblast a od r. 1914 ještě protektorát Urjanchajský kraj (Tannu-Tuva) v rámci Jenisejské gubernie) a na Poamurské generální gubernátorství (tvořené Amurskou, Zabajkalskou a Přimořskou oblastí), jež přežila až do r. 1917. Generální gubernátorství nepoužívala žádných symbolů.

- (8) Vinkler, op. cit., s. 180.
- (9) Ivanov K.A., *Flagi gosudarstv mira*, Moskva 1971, s. 46, vyobrazení na s. 60.
- (10) Usnesení Administrace města Krasnojarsku a text nařízení „O vlajce města Krasnojarsku – správního střediska Krasnojarského kraje“ byly převzaty z databáze ASDG na webové stránce www.trecom.tomsk.ru; barevná vyobrazení vlajky a znaku Krasnojarsku byla převzata z webové stránky Administrace města Krasnojarsku www.admkrsk.ru.
- (11) Brožuru s textem zákona a barevným vyobrazením vlajky laskavě poskytl svým dopisem č. 4-9755 z 29.5.2000 zástupce gubernátora a vedoucí správy Administrace Krasnojarského kraje A.F. Filjurskij.
- (12) Zprávu o datech a úředním zveřejnění krajských zákonů o vlajce autoru poskytl zástupce gubernátora a vedoucí správy Administrace Krasnojarského kraje A.F. Filjurskij ve svém dopise č. 4-12919 z 21.6.2000.
- (13) Stuha Leninova řádu, zřízeného 6.4.1930, je červené barvy a široká 24 mm, lemovaná po krajích zlatým proužkem o šířce 1 mm; ve vzdálenosti 2,5 mm od krajů stuhu procházejí podélné proužky zlatavé barvy široké 1,5 mm. Stuha Řádu Říjnové revoluce, zřízeného 31.10.1967 k 50. výročí VŘSR, je červená a široká 24 mm s pěti podélnými úzkými proužky modré barvy, z nichž každý je široký 1 mm (Orděna i medali SSSR, Moskva 1974, s. 36, 40).
- (14) Text zákona s barevnou kresbou znaku byl publikován v úředním věstníku Zákonodárního shromáždění Krasnojarského kraje *Děputatskije věsti* č. 2 (r. 1999), s. 55-57.
- (15) Informaci o oficiální symbolice znaku, zprávu o jeho autoru a originál věstníku *Děputatskije věsti* č. 2 (r. 1999) poskytl zástupce gubernátora a vedoucí správy Administrace Krasnojarského kraje A.F. Filjurskij v dopise 24.12.1999 čj. 4-26196.
- (16) *Děputatskije věsti* č. 2, Krasnojarsk 1999, s. 55.
- (17) Oficiální text nové redakce zákona o vlajce a znaku, údaje o provedení změn, o úředním zveřejnění zákona, o autorovi vlajky a o soutěži na vytvoření nového znaku autorovi laskavě poskytl předseda právního výboru Správy Aginského burjatského autonomního okruhu B.B. Cybikžapov svým dopisem čj. BC-11-09/04 z 9.1.2003.
- (18) Oficiální výklad barev je zveřejněn na oficiální webové stránce Správy okruhu www.aginskoe.ru, odkud bylo převzato i vyobrazení vlajky.
- (19) Viz *Vexilologie* č. 96, s. 1861.
- (20) Kopii autentického textu zákona, vč. všech příloh a barevného vyobrazení znaku, autoru laskavě poskytl zástupce gubernátora Čukotského autonomního okruhu A.D. Dallakjan ve svém dopise č. 03-15/336 ze 13.2.2001.
- (21) K národu Něnců (v ruské literatuře se nazývali od 11. století do 20. let 20. století Samojedi) se hlásilo v r. 1912 12 tisíc osob, k 1.1. 1996 již 32 tisíc osob. V Jamalsko-něneckém okruhu jich žije 17 tisíc (10,7 % obyvatelstva AO). Jazykově patří do samodijské větve uralské rodiny.

- (22) Bachrušin S.V., Ostjackske i vogulskije knjažestva v XVI-XVII vv. Leningrad 1935. Přetištěno jako faksimile v časopise *Uralskij oblastnik*, č. 2, 1991, s. 10-40.
- (23) Petrov P.N., Istorija rodov russkogo dvorjanstva. Sankt-Petěrburg 1886, reprint Moskva 1991, s. 309.
- (24) Soboleva, N.A., Rossijskaja gorodskaja i oblastnaja geraldika XVIII-XIX vekov, Moskva 1981, s. 17-18, 226-227.
- (25) Tamtéž, s. 27-28, il. s. 234.
- (26) Dvorjanskije rody Rossijskoj Imperii (sestavitel S.V. Dumin), 1. díl, Sankt-Petěrburg 1993, s. 3.
- (27) Petrov, op.cit, s. 380.
- (28) Lebeděv Vladimir, Děržavnyj orel Rossii, Moskva 1995, s. 90.
- (29) Vinkler, op. cit., s. 12.
- (30) Elektronickou kopii původního textu starostova rozhodnutí zaslala autorovi jeho zástupkyně a vedoucí aparátu Správy města Salechardu Larisa Olegovna Nogová.
- (31) Rozloha Jamalsko-něneckého autonomního okruhu činí 750,3 tis. km², počet obyvatel je 487 tisíc (1989), správní město Salechard (do r. 1933 se nazýval Obdorsk).
- (32) Státní archiv Ruské federace, fond 1235, opis 44, dělo 60, listy 9-11.
- (33) Uralská oblast byla utvořena nařízením VCIK z 3. a 12. listopadu 1923 z Jekatěrinské, Permské, Čeljabinské a Tjumeňské gubernie. Uralskou oblast RSFSR z let 1923 až 1934 nelze směřovat s Uralskou oblastí Kazachské SSR z let 1962 až 1990 (v letech 1932-1962 a od r. 1991 nazývaná Západokazachstánská oblast).
- (34) SSSR: administrativno-teritoriální děleníje sojuznych respublik, Oficiální příručka Prezidia Nejvyššího sovětu SSSR. Moskva, 1987, s. 194, 245, 247. O symbolech Tjumeňské oblasti a Chantsko-mansijského autonomního okruhu pojednala *Vexilologie* č. 102, s. 1952-1955.
- (35) Bolšoj Enciklopedičeskij Slovar. Moskva 1991, díl 2., s. 724.
- (36) *Emblemes et Pavillons* č. 35, *Flagmaster* 073, s. 6-8.
- (37) 207. *Flaggenmitteilung* von Dr. G. Mattern, 20.5. 1996, s. 3.
- (38) Xerokopie oficiálních textů zákona včetně barevné kresby znaku a vlajky laskavě poskytl vedoucí aparátu Státní dumy Jamalsko-něneckého autonomního okruhu V. I. Stěpančenko dopisem z 12.4.2000, č. 175-VS.
- (39) Encyklopedie Mify narodov mira. Moskva 1992, díl 2., s. 128, 398-401.
- (40) Místní jméno „Perm“ je odvozeno od výrazu *permaa* a znamená „zadní země“ (*terra posterior* – M.R., analogicky *Eestimaa* = země *Estů*) v jazyce ugrofinského národa Vepsů, známého z ruských kronik, který žil na území dnešní Archangelské a Vologdské oblasti, tj. země ležící východně za zemí Vepsů ve vztahu k ruským subjektům – tj. feudální republice Novgorod a Rostovsko-suzdalskému knížectví (Komi Narodnyj Epos, Moskva 1987, s. 9).
- (41) Komi-Permjakové (sami sebe nazývají „komi mort“ – člověk) patří k bělomořsko-baltickému typu velké europoidní rasy s příměsí uralského komponentu a mluví komi-permjackým jazykem permské podskupiny ugrofinské skupiny uralské jazykové rodiny. V r. 1996 jich žilo 161 tisíc, z toho 115,1 tis. (r. 1926 – 149,5 tis.) na území Komisko-permjackého autonomního

- okruhu; tvoří přitom 60 % jeho populace. (Historicko-etnografická příručka Narody mira, Moskva 1988, s. 225; příloha k novinám *Nėzavisimaja gazeta – NG-regiony* č. 1 (45) z 11.1.2000, s. 4.)
- (42) Sovětskaja Istoričeskaja Enciklopedija, díl 4, Moskva 1963, s. 472.
- (43) Mify narodov mira, díl 2, s. 177, 323,563-568; Komi Narodnyj Epos, s. 10,14.
- (44) Žerebcov L.N., Istoriko-kulturnyje vzaimnošenija komi s sosednymi narodami, Moskva 1982, s. 27, 159, 177-179.
- (45) Soboleva, op.cit., s. 17-20, 29-30, 45, vyobrazení na s. 226, 230-232, 235.
- (46) Petrov, op. cit., s. 151-152.
- (47) Soboleva, op. cit., s. 55-57.
- (48) Vinkler, op. cit., s. 117.
- (49) Tamtéž, s. 165. Přitom v čerdynském znaku z let 1783-1918 popsáném výše byl místo uvedeného losa (*Alces alces*) chybně vyobrazován ušlechtilý jelen *Cervus elaphus* s rozvětveným parožím, který se v oblasti Uralu nikdy nevyskytoval. Usnesením výkonného výboru čerdynského městského Sovětu zástupců pracujících č. 35 z 22.5.1975 byl na základě návrhu místního výtvarníka J.A. Basněcova schválen nový znak města Čerdyň s vyobrazením losa *Alces alces* (dopis ředitele Čerdynského místopisného muzea A.N. Charitonova z 15.3.1985 autoru tohoto článku).
- (50) Istorija Urala pod redakcí F.C. Gorového, Perm 1965, díl 2, s. 183. Rozloha autonomního okruhu je 32,9 tis. km², počet obyvatel k 1.1.1996 činil 158,6 tis., z toho Komi-Permjackové 60 %, Rusové 36 %. Středisko Kudymkar má 33,6 tis. obyvatel (*NG-regiony* č. 1(45) z 11.1.2000, s. 4).
- (51) Komi Narodnyj Epos, s. 14, 51.
- (52) SSSR: administrativno-teritoriaľnoje dělenije sojuznych respublik, s. 205, 209, 227. Rozloha Permské oblasti je 160,6 tis. km², populace 3,47 mil. obyvatel (1996); v letech 1940-1957 se jmenovala Molotovská oblast.
- (53) Sdělení ředitele Komisko-permjackého okruhového místopisného muzea P.P. Subbotina-Permjaka Margarita Raspopova o znaku města Kudymkaru autoru tohoto článku, obsažené v dopise z 1.3.1985. Originální barevné vyobrazení znaku poskytl jeho autor zasloužilý umělec SSSR D.S. Jevstignějev v příloze svého dopisu ze 17.3.1985.
- (54) Xerokopii původního textu usnesení Kudymkarské městské dумы s barevným vyobrazením znaku laskavě poskytla vedoucí sekretariátu Správy města L.V. Chanžinová svým dopisem čj. 992 z 26.11.2002.
- (55) Ustav Komi-Permjackogo avtonomnogo okruga, úřední vydání, Kudymkar 1995, s. 8.
- (56) 207. *Flaggenmitteilung* von Dr. G. Mattern, 20.5.1996, s. 2.
- (57) Xeroxovou kopii původních textů zákonů okruhu a barevné fotografie příloh k těmto zákonům laskavě poskytl autoru předseda Zákonodárného shromáždění Komisko-permjackého autonomního okruhu Ivan Četin svým dopisem č. 141 ze 4.4.2000. Informaci o autorech znaku a vlajky, jakož i úředním zveřejnění zákonů, laskavě sdělil místopředseda Zákonodárného shromáždění V.N. Starcev ve svém dopise č. 197 ze 16.5.2000.
- (58) Viz *Vexilologie* č. 120, s. 2248-2249.
- (59) Informace o vlajce autonomního okruhu s jejím barevným vyobrazením autoru laskavě poskytla vedoucí Vnitřní správy Administrace Tajmyrského (Dolgoro-

něneckého) autonomního okruhu V.S. Badukinová svým dopisem č. 99 z 20.2.2002.

Není-li uvedeno jinak, z ruštiny přeložil J. Martykán

Upozornění:

Protože tímto pokračováním seriálu končíme se zveřejňováním údajů o znacích a vlajkách krajů a autonomních okruhů Ruské federace (Něnecký AO dosud své symboly nepřijal) a budeme pokračovat pouze symboly oblastí, budou další jeho pokračování vycházet pod názvem Vlajky a znaky ruských oblastí. Symbolice dvou statutárních měst, která mají zvláštní vztahy k orgánům federace, věnujeme zvláštní článek mimo tento volný seriál.

Redakce

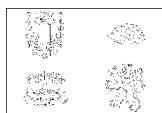
Symbols of last 2 provinces (krai) and 2 autonomous districts are dealt in greater detail in this part of our series on flags and arms of the subjects of the Russian Federation. As for the arms of the Altay province (Fig. 3), smoking blast furnace refers to mines founded by the Demidov family near Barnaul in 1723 while Kolyvanian „Tsarina of vases“ was cut out of one bloc of green jasper between 1825-1833 in a local factory. The blue vertical stripe on the Altay provincial flag (Fig. 4) resembles the popular State flag of RSFSR from period of 1954-1991. Red colour of the flag stands for dignity, bravery and courage, blue for nobility and wheatear refers to the main economical branch of Altay – agriculture. Golden lion rampant in a red shield holding shovel and sickle in his paws from the arms of the Krasnoyarsk province (Fig. 14) was granted to then Yenisey governorate in 1851 already. Lion symbolizes power, courage, gallantry, and tolerance, shovel and sickle stand for fertility and natural riches and a light blue pale recalls the Yenisey River. Dark blue surface of the Yamal Nenets autonomous district flag (Fig. 23) with a white ornament known as “reindeer’s horn” of seven elements refers to local mythology. The Nenets people believed that both skies and underworld are divided into seven strata or ice layers, respectively. Also some elements of the arms (Fig. 24) reflect to the Nenets’ mythology – the white bear is associated with bringing fire to a man while the reindeer symbolizes the role of this animal in both local economy and mythology. Arms of the Komi-Permyak autonomous district (Fig. 34) are charged by silver “perna” (the most characteristic element of local folklore’s ornament) that symbolizes eternity and noble-minded ideals. Stylised figure of bear reflects mythology of local people and it is taken for a totemic animal of the Komi-Permyaks. Colours of the striped flag (Fig. 35) prevail in their traditional costume (W,B-) and its decoration (R). Moreover, information on the arms of the Chukchi autonomous district (Fig. 16) and flags of the Taymyr (Dolgan-Nenets) autonomous district (Fig. 36) and that of the Aga Buryat autonomous district (Fig. 15) is added.

Petr Exner

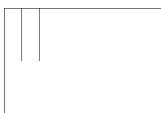
PRAPORY KRAJŮ, MĚST, MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ A OBCÍ PŘIJATÉ V ROCE 2002 (II)

Druhé rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2002 nese číslo 100 a je datováno 14. 3. 2002. Vyobrazení všech udělených praporů

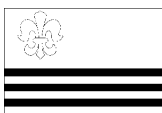
je v následující tabulce. Kraje jsou uvedeny tučně velkými písmeny, města jsou uvedena tučným tiskem a městské části kurzívou. Ostatní prapory patří obcím.

KRAJ VYSOČINA

Praha - Štěrboholy

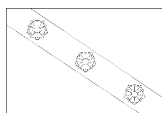
Praha - Čakovice

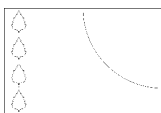
Velenov (BL)

Dolní Bečva (VS)

Ledvice (TP)

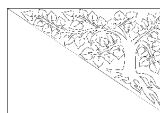
Březina (SY)

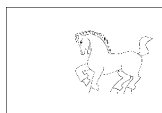
Rousměrov (ZR)

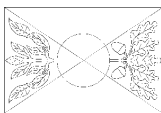
Džbel (PV)

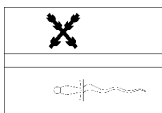
Krásná Lípa (DC)

Tochovice (PB)

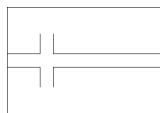
Okrouhlá (CH)

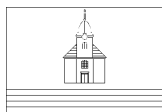
Vracovice (ZN)

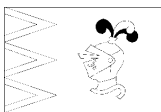
Borotice (ZN)

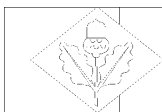
Trstěnice (SY)

Kostelní Lhota (NB)

Nadějov (JI)

Brněnec (SY)

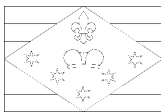
Prosiměřice (ZN)

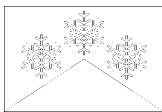
Jimlín (LN)

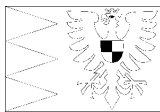
Záměl (RK)

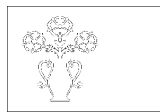
Litohov (TR)

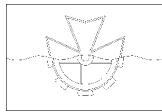
Pec pod Sněžkou (TU)

Arnolec (JI)

Opava - Malé Hoštice

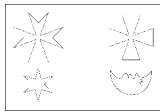
Opava - Vávrovce

Čehovice (PV)

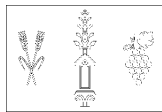
Jenčice (LT)

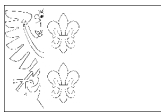
Mašovice (ZN)

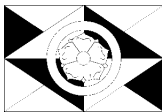
Tvorovice (PV)

Práche (ZN)

Mladoňovice (TR)

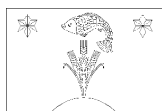
Moravany (HO)

Stráž nad Ohří (KV)

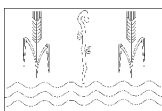
Benešov nad Pl. (DC)

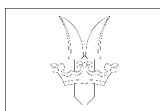
Ostrá (NB)

Libčany (HK)

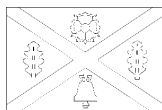
Velenice (NB)

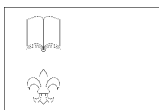
Křekov (ZL)

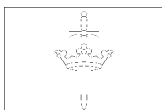
Jakubovice (SU)

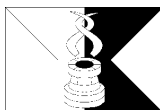
Dlouhoňovice (UO)

Blažovice (BO)

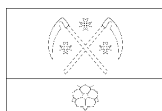
Vranovská Ves (ZN)

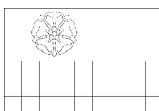
Dolní Studénky (SU)

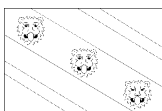
Kralupy nad Vlt. (ME)

Vršovice (OP)

Kostelní Myslová (JI)

Albrechtice (UO)

Oskořínek (NB)

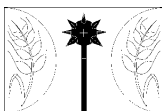
Ruda (RA)

Křchleby (SU)

Osečná (LI)

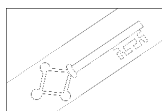
Oldřichovice (ZL)

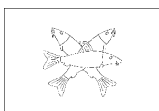
Sloupnice (UO)

Zámorský (PR)

Lnáře (ST)

Staré Sedliště (TA)

Leskovec (VS)

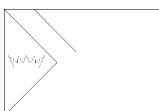
Čerchovice (BE)

Cholina (OL)

Strážná (UO)

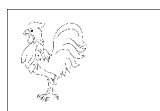
Zámorský (UO)

Dobříkov (UO)

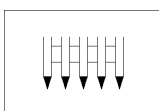
Zabušany (TP)

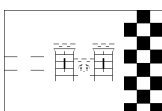
Líšná (PR)

Lípnick nad Bečv. (PR)

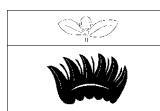
Brumov-Bylnice (ZL)

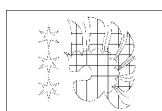
Hrádek (HK)

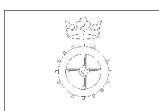
Liběšice (LN)

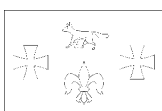
Bukov (ZR)

Sulejovice (LT)

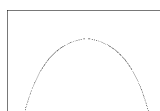
Zvole (ZR)

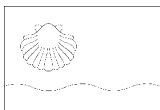
Pokojov (ZR)

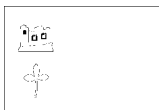
Radešínská Svratka (ZR)

Krupá (RA)

Libiš (ME)

Závlekov (KT)

Senec (RA)

ZPRÁVA Z 32. VÝROČNÍ SCHŮZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU

Dne 22.2.2003 se v nové klubovně sešlo 25 členů klubu a 2 hosté, aby na pravidelné výroční členské schůzi posoudili činnost a hospodaření Vexilologického klubu v r. 2002. Tentokrát jsme se mohli sejít relativně krátce po jeho skončení, neboť nejsme vázáni na pronájem vhodných místností. Současná klubovna, kterou sdílíme s Klubem přátel Žižkova a do níž jsme se nastěhovali loni v září, je v tomto směru plně vyhovující.

Po oficiálním zahájení VČS předsedou L.Muchou se slova ujal J. Eichler, který ve své výroční zprávě vedle získání nových prostor pro činnost klubu a jeho knihovnu zmínil především aktivity K. Černého na přípravě 3. ČNVK, publikační činnost klubu (mimořádné číslo *Vexilologie* č. 123, rejstřík čísel 101-125), jakož i odbornou a konzultační činnost jeho členů v parlamentním podvýboru, který projednává nové obecní, městské a krajské symboly v naší zemi. Byla rovněž vzpomenua srpnová návštěva prezidenta FIAV Michela R. Lupanta k 30. výročí vzniku VK a první jednání se zástupcem Ruského střediska vexilologie a heraldiky Viktorem A. Lomancovem. L. Mucha a A. Brožek propagovali vexilologii i náš klub ve sdělovacích prostředcích, kde se vzpomínalo 10. výročí přijetí české státní vlajky, a L. Mucha v přednášce pro Klub přátel Žižkova.

Hospodaření klubu v uplynulém roce zdůvodnil hospodář P. Fojtík, který vedle skutečnosti, že nás dobrá finanční situace nenutí již řadu let zvyšovat minimální hranici členského příspěvku, připomněl i velkorysost řady našich členů, kteří po řadu let dobrovolně „zaokrouhlují“ svůj členský příspěvek klubu. Pokud jde o členské příspěvky na r. 2003, stojí na čele tohoto žebříčku tradičně J. Dvořák (4170,- Kč) a za ním V. Pitucha (1000,- Kč), V. Kohlíček, J. Zrzavý (500,- Kč), T. Sadílek a J. Tůma (300,- Kč). Patří jim naše upřímné poděkování!

Zprávu o průběhu příprav III. českého národního vexilologického kongresu ve dnech 10.-12.9.2004 v Plzni přednesl K. Černý. Protože vedení lékařské fakulty UK v Plzni, v jehož prostorách se bude kongres konat, velkoryse upustilo od účtování nájemného sálu a jeho vybavení, bude účastnický poplatek (cca 750,- Kč) zahrnovat pouze náklady na výrobu sborníku, dva obědy a slavnostní večeři, jakož i vstupné do pivovaru a organizační náklady. Účastníci tak budou přímo financovat pouze dopravu do Plzně a ubytování (250 Kč za 1 noc) na vysokoškolské koleji. V programu se předběžně počítá s vexilologickou výstavkou v areálu muzea či knihovny, přátelským setkáním nad „sklenicí piva“ a exkurzí do pivovaru. Sobotní a nedělní dopoledne jsou vyhrazena přednáškám a sobotní odpoledne výroční členské schůzi. Na doporučení výboru schválili účastníci VČS záměr III. ČNVK uspořádat a předběžně se všichni přihlásili k účasti. Všem přihlášeným budou podrobné instrukce zaslány v první polovině příštího roku.

V odborné části schůze, která navázala na dopolední výměnu vexilologických novinek a zajímavostí, vystoupili L. Mucha (Z nové vexilologické literatury), P. Exner (Vlajka Povolžských Němců), J. Tenora (Novinky z evropské vexilologie) a P. Fojtík (Vexilologické zajímavosti).

Závěr výroční členské schůze patřil usnesení, které bylo přijato v tomto znění:

- 1) výroční členská schůze Vexilologického klubu schvaluje
 - a) zprávu o činnosti VK v r. 2002,
 - b) zprávu o hospodaření VK v r. 2002, vč.zprávy revizora, a rozpočet na r. 2003.
- 2) výroční členská schůze schválila návrh výboru uspořádat III. český národní vexilologický kongres ve dnech 10.-12.9.2004 v Plzni a vyzývá členy k podání předběžných přihlášek účasti do 20.5.2003.
- 3) výroční členská schůze zvolila ing. Aleše Brožka delegátem VK na jednání valného shromáždění FIAV, konaného při příležitosti XX. mezinárodního vexilologického kongresu ve Stockholmu.
- 4) výroční členská schůze v zásadě souhlasí s odpovědí ing. Jiřího Tenory na článek M. Corbika Otázka sudetské menšiny redakci časopisu *Franciae Vexilla*.

J. Martykán

NOVÉ VLAJKY

AFGHÁNISTÁN

Po svržení režimu Talibánu používal afghánský prezident Rabbání vlajku tvořenou třemi stejně širokými vodorovnými pruhy v barvách zelené, bílé a černé. Uprostřed vlajky byl umístěn žlutý státní znak (o vlajce a znaku informovala *Vexilologie* č. 113). Po ustavení nové prozatímní vlády i nadále používal tuto vlajku ministerský předseda Karzái. Až 28.

ledna 2002 došlo ke změně. Nová vlajka se skládala ze tří svislých stejně širokých pruhů v barvách černé, červené a zelené, bez jakýchkoliv doplňků. Ani tak však neměla dlouhého trvání. Již po týdnu své existence byla doplněna novým státním znakem. Ten byl bílý a ležel uprostřed středního pruhu. Poměr stran vlajky byl 2:3. Údajně byla dne 27. června 2002 změněna barva znaku z bílé na žlutou, aby symbolizovala barvu věnce. Také poměr stran byl upraven, a to na 1:2.

Nový státní znak je modifikací znaku z let 1931-1937, který je doplněn nahoře šahádou (muslimským vyznáním víry). Jádrem znaku je svatyně s mihrábem (výklenkem směřujícím

k Mekce) a minbarem (kazatelnou), po jejích stranách vlají prapory (bez dělení a bez znaku) a vše je orámováno věncem pšeničných klasů ovinutých stuhou. V dolní části je na stuze název státu (v arabském písmu) a nad tím letopočet 1348 muslimského letopočtu v arabských číslicích (tj. 1929 našeho letopočtu, kdy usedl na afghánský trůn král Muhammad Záhír Šáh). O barvách znaku není zatím nic známo. RK

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Petr Exner: Vexilologický lexikon. Prapory obcí ČR (1991-1994); (1995); (1996); (1997); (2000-1. část); (2000-2. část); (2001-1. část); (2001-2. část); (2002-1. část); (2002-2. část); (2002-3. část). Hradec Králové: Středisko vexilologických informací, 2000 - 2003. Cena neuvedena.

To, co nedokázala realizovat Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, se podařilo vedoucímu hradeckého Střediska vexilologických informací a členu Vexilologického klubu ing. Petru Exnerovi. V r. 2000 zahájil vydávání soupisu, popisu a vyobrazení (jednak v barvách, jednak v černobílé kresbě) praporů měst a obcí České republiky, které projednal podvýbor pro heraldiku a vexilologii a v uvedených rocích udělil starostům těchto sídel předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Zatím vyšlo 11 sešitů soupisu; dva další (za roky 1998 a 1999) se připravují a měly by vyjít do roku 2004. Soupis bude samozřejmě pokračovat. V letech 1991 – 2001 propůjčili předsedové PS reprezentantům našich měst, obcí a městských částí celkem 1675 praporů (a 1447 znaků). Nejméně jich bylo v roce 1991 (7 praporů), nejvíce 2001 (339 praporů). Na barevném kartogramu otištěném v recenzované publikaci vidíme disperzi udělených praporů v letech 1991 - 2000 v jednotlivých okresech. Neexistuje okres, který by v uvedeném období nevykázal žádný udělený prapor, ale největší „úrodu“ zaznamenaly moravskoslezské okresy. Graf počtu obcí s udělenými symboly (s. XXIII svazku 2000/2) můžeme opravit a doplnit tak, že nad sloupec 1998 napíšeme údaj 358, nad sloupec 1999 číslo 185 a pro rok 2001 doplníme hodnotu 348. Popisy a vyobrazení praporů se v publikaci uvádějí v abecedním pořadí, tabelární seznamy jsou jednak chronologické, jednak abecední. Černobílé kresby mají rozměr 32 x 21 mm, barevné 26 x 17 mm. Podoba obecných figur je převzata z archivních dokumentů parlamentu nebo z kreseb mgr. Pavla Fojtíka, vydavatele informačního tisku *Česká a moravská komunální vexilologie*. Heraldiky bude zájmat, že v abecedním seznamu lze zjistit, která místa v tomto období získala komunální znak.

Autorovi soupisu patří nehynoucí zásluha, že zachycuje z dosud živých podkladů už existující stav vybavení obcí a měst prapory. V budoucnosti se tedy historici komunální vexilologie nebudou muset zabývat obtížným a na nedostatek podkladového materiálu narážejícím pátráním, jak jsme to v nedávné minulosti museli dělat my. Im

Vexilolog. Soukromý vexilologický zpravodaj. Praha, od roku 2001, vychází čtvrtletně.

Člen Vexilologického klubu Josef Hubka začal v roce 2001 vydávat ze svého bohatého archivu monotematická čísla privátního zpravodaje *Vexilolog*. Ten vychází čtyřikrát ročně. Zatím vydaných osm sešitů se zabývá státy Vanuatu, Zimbabwe, Bulharsko, Šalomounovy (ne Šalamounovy) ostrovy, Bolívie, Estonsko, Ukrajina a Etiopie. Formát zpravodaje je A5, vložky jsou tištěny barevně! V případě zájmu o toto periodikum je nutné kontaktovat vydavatele, kterému přejeme hodně zdaru v další práci, prostřednictvím Vexilologického klubu. Im

RŮZNÉ

WEBOVÉ STRÁNKY NĚMECKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

Od 1.5.2003 mohou zájemci o úplné a podrobné informace o všech vlajkách německé provenience a o činnosti německých vexilologů, jakož i o jejich publikace a projekty, najít vše potřebné na přepracovaných internetových stránkách <http://www.flaggenkunde.de>. Některé údaje jsou k dispozici i v angličtině a autoři stránek (E.D. Linder, M. Schmöger, S. Schwoon a G. Staack) přivítají i vaše připomínky, poznatky a návrhy na své e-mailové adrese webmaster@flaggenkunde.de. -jm-

UPOZORNĚNÍ

Aby se odlišil text recenzované publikace od vlastního textu recenzenta, dejte laskavě do uvozovek odstavec začínající na 5. řádku zdola na s. 2399, na 4. řádku shora na s. 2400 a na 10. řádku shora na s. 2401. J. Tenorovi se za chybějící značení textu publikace recenzované ve *Vexilologii* č. 127 omlouváme. Red.

TÜRK SANCAK ALEMLERİ – TURKISH FLAG FINIALS

General information on flag finials. Special features of various sorts of Mamluk and Ottoman finials. Techniques of manufacture and decoration used. Decorative motifs on the Mamluk and Ottoman finials. A new special issue of VEXILOKONTAKT brings almost complete English translation of this Turkish book on description and classification of the Mamluk and Ottoman flag finials; many data on 44 pages and 8 photo plates are available for USD 7,- (overseas) or EUR 5,- (Europe), mail expenses including. If you are interested in this publication dedicated to 20th ICV in Stockholm, send kindly this amount cash to the address of the Vexillological Club. Price reduction 50 % for VK-members only. -jm-

Autoři hlavních článků:

M. V. Revnivcev (revnivtsev@engelsmo.san.ru), 413116 g. Engels-16, a/ža 90, Saratovskaja oblast', Rusko

Ing. Petr Exner (petr.exner@uhk.cz), Havlíčkova 294, 500 02 Hradec Králové

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Vexillological Club, CZ-130 00 Prague 3, Pod lipami 58, The Czech Republic. Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, J. Eichler, P. Exner, P. Fojtík, J. Hubka, J. Martykán, L. Mucha, Z. Svoboda and J. Tenora. Artwork Petr Exner. English translations Jaroslav Martykán.

June 2003

No. 128

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilologického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. Petr Exner. Anglické překlady Jaroslav Martykán.

Červen 2003

č. 128

OBSAH:

VLAJKY A ZNAKY KRAJŮ, OBLASTÍ A AUTONOMNÍCH OKRUHŮ RUSKA (4. část)	2403
PRAPORY KRAJŮ, MĚST, MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ A OBCÍ PŘIJATÉ V ROCE 2002 (II)	2420
ZPRÁVA Z 32. VÝROČNÍ SCHŮZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU	2423
NOVÉ VLAJKY	2424
Afghánistán	2424
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	2425
RŮZNÉ	2426
Webové stránky Německé vexilologické společnosti	2426
Upozornění	2426
Türk sancak alemleri – Turkish flag finials	2426

CONTENTS:

THE FLAGS AND ARMS OF THE RUSSIAN PROVINCES, REGIONS AND AUTONOMOUS DISTRICTS (4 th part)	2403
THE FLAGS OF REGIONS, TOWNS, TOWN PARTS AND MUNICIPALITIES GRANTED IN 2002 (2nd PART)	2420
THE REPORT FROM THE 31 st ANNUAL MEETING OF THE VEXILLOLOGY CLUB	2423
NEW FLAGS	2424
Afghanistan	2424
BOOK REVIEWS	2425
VARIA	2426
Web pages of the German flag society	2426
Notice	2426
Türk sancak alemleri – Turkish flag finials	2426

ISSN 1211-2615